

- Kronika Dnia -

Rok I. Polski Obóz Wojskowy "Dössel" w Peckelsheim, 4. XII. 1945. Nr. 218

KORRESPONDENCI FISZA: Każda rozmowa z Polakiem w Warszawie kończy się pytaniem: "Kiedy nareszcie Rosjanie opuszczą Polskę? Kiedy będziemy się mogli rzadzić sami we własnym kraju?" e Francji, Belgii i Holandii społeczeństwo również z utęsknieniem oczekuje ustąpienia wojsk ameryk. i bryt., choć rzecz prosta uczucia te są inne niż w Polsce. Polsce sytuacja jest specyficzna, gdyż Rosjanie, jak wiadomo, odegrali niedwuznaczną rolę w czwartym rozbiórce Polski we wrześniu 1939, a ponadto armie sow. w przeciwieństwie do wojsk bryt. i ameryk. żyją z kraju, w którym kwaterują. Nie należy również zapominać, że zachowanie się wojsk sow., specjalnie tych, które zdemobilizowano w Niemczech i które przechodzą tymczasem przez Polskę, jest tego rodzaju, iż "doprowadza do rozpaczycy społeczeństwo polskie". Jest niemożliwością obliczyć ilość wojsk sow. w Polsce, czy nawet w poszczególnych okręgach. Zapytani o to Rosjanie dają odpowiedzi wymijające, a Polacy nie wiedzą, lub też wymieniają cyfry przesadne, które wskazują raczej na stopień ich niechęci, czy nienawiści, w żadnym zaś razie nie przedstawiają prawdziwego obrazu. Stwierdzić jednak muszę, że podróżując po Polsce wzdłuż i wszerz w ciągu ostatnich miesięcy, spotykałem żołnierzy sow. niemal na każdym kroku, w każdym mieście, większym lub mniejszym. Niewątpliwie tysiące żołnierzy sow. rozrzuconych jest po Polsce. Ustanowione są garnizony wzdłuż dróg tranzytowych ze wschodu na zachód przez Polskę. Niepodobniestwem natomiast miast jest określić, ile wojsk sow. stacjonuje w Polsce dla innych celów, jak np. dla wywierania odpowiedniego wpływu na wewn. sytuację kraju, w miastach, jak np. Warszawa, Kraków czy Szczecin widzi się na ulicach dużych żołnierzy sow., należących do służby bezpieczeństwa wewnętrznego (NKWD) z niebieskimi otokami na czapkach... Ciekawym stwierdzeniem jest, że przeciętny chłop polski często posiada pewien kompleks wyższości w stosunku do Rosjan, co ma duże znaczenie polityczne, biorąc pod uwagę, że Polacy na ogół uważają obecny rząd tymczas. jako twór moskiewski. B. żołnierze rosyjscy sprzedają swą zdobycz w większych miastach polskich. Jest to dla nich korzystne, gdyż mogą następnie wymienić złote polskie na ruble (1 zł = 1 rubel), gdy tymczasem zrabowane towary są konfiskowane na granicy polsko-sow.... Poważną trudność stanowi fakt, że żołnierz sow. podporządkowuje się tylko rozkazom i zarządzeniom wydanym przez jego bezpośrednie władze, nie podporządkowując się władzom miejscowym. Rosjanie zarezerwowali sobie linię kolejową Katowice-Kraków-Tarnów-Lwów specjalnie dla swego tranzytu. Linia ta została przekuta na szeroki tor. Ta sama kolejka przewozi żelazo i węgiel śląski do Rosji, zabierany tytułem odszkodowań... Bardzo wielu wyższych oficerów obecnej armii polskiej mówi wyłącznie po rosyjsku. Nie można określić, czy są oni bardziej Rosjanami niż Polakami, czy odwrotnie... każdym razie fakt, że nie mówią po polsku, powiększa po degrzliwość wśród Polaków i powoduje pogłoski o wpływach sow. w Polsce. Drugim znamienym faktem jest, że często gdy się połączyć telefonicznie z jakimś polskim urzędem, nie można rozmówić się po polsku, lecz jedynie po rosyjsku... Niestety wyczuwa się wciąż silny wpływ romantyzmu na nastroje szerokiego kręgu społeczeństwa, co powoduje, że społeczeństwo to nie bacznie na istniejące realne fakty i na ewent. konsekwencje, wyobraża sobie, że ratunek polski nastąpić może na skutek zatargu między USA i W. Brytanią z jednej strony, a Rosją z drugiej. Tego rodzaju romantyzm jest odzwierciedleniem tych zupełnie nierealnych poglądów, które wykształcił Polacy w r. 1939 na parę dni załedwie przed wybuchem wojny Odpowiedzialne ko-

polityczne nie podzielają - co należy podkreślić - tych poglądów. Nie tylko członkowie rządu otwarcie stwierdzają, że Polska musi współżyć ze swym wielkim sąsiadem na wschodzie... Tematem rozmów jest sprawa przyszłych wyborów. Opinia tu jest podzielona. Mówią, że nie może być wolnych wyborów w Polsce i zresztą nie było takich przed r. 1939. Są jednak Polacy, którzy wyobrażają sobie po oczekiwanych wyborach jakiegoś cuda, który zmieni położenie w Polsce. Jest to nierealny romantyzm, który zdrowe myślicy Polacy potępiają. Nie mniej odgrywa on ważną rolę w dużych odłamach społeczeństwa. ("Christian Science Monitor" Boston, koresp. z Warszawy).

WATYKAN I POLSKA. Korespondent rzymski "New York Timesa", Camille M. Cianfarra, wydał książkę "Wojna i Watykan", z której podajemy kilka szczegółów. 13.VI.1939 nuncjusz papieski w Warszawie Mgr. Cortesi odbył z prez. Mościckim rozmowę. Papież prosił prezydenta, by prasa polska powstrzymała się od ataków na Niemcy. Najazd Sowieców na Polskę poczytywał Watykan za największy cios od czasów Lenina. Najazd ten jest preludem do dalszej ofensywy Sowieców na Europę. Po gdańskiej mowie Hitlera 19.IX.1939 i na skutek interwencji Mussoliniego papież polecił swym nuncjuszom w Londynie i Paryżu wyrazić w jego imieniu nadzieję, że Brytania i Francja skorzystają z każdej okazji, by zapobiec dalszemu przelewowi krwi. Brytania i Francja odpowiedziały, że w myśl wyrażnych warunków sojuszu z Polską nie mogą podpisać oddzielnego pokoju. Jak stwardza Cianfarra, poprzez swoją politykę medycyną Pius XII dążył do zahamowania akcji niem.-sowieckiej przeciw Europie, oraz do zabezpieczenia 20 milionów katolików w Polsce. W pierwszych tygodniach wojny papież nie potępił najazdu niemieckiego, ponieważ liczył na możliwość powstania "buforowego" państwa polskiego między Niemcami i Sowiecami. Ale już 30.I w przemówieniu do kolonii polskiej w Rzymie dał wyraz przekonaniu, że Polska powstanie do nowego życia. Później papież polecił nuncjuszowi w Berlinie, by starał się o wizytację okupowanej Polski. 27.X. papież wydaje pierwszą encyklikę, potępiającą totalizm i wyraźnie opowiadającą się za wskrzeszeniem państwa polskiego. 24.XII. papież napiętnował najazd Sowieców na Finlandię i "wołające o pomstę do nieba" okrucieństwa niem. w Polsce. 28.I. ogłoszono w Watykanie memoriał Hlonda. Cianfarra omawia obszernie propozycje pokojowe, złożone w Watykanie przez Ribbentropa 11.III. 1940. Przewidywały one m.in. powszechne rozbrojenie i zastąpienie Ligi Narodów rodzajem dyrektoriatu czterech państw z podziałem Europy na sfery wpływów z ewent. krucjatą anty bolszewicką; emigrację wszystkich Żydów do Palestyny, Egiptu i na Madagaskar; zwrot kolonii niemieckich; odbudowę niepodległej Polski, liczącej 12 milj. mieszkańców, z Gdynią jako wolnym portem, przyczym granice Polski określiłyby plebiscyty pod kontrolą międzynarodową; trójpaństwowe państwo czechosłowacko-węgierskie sprzymierzone z Rzeszą; federację nadunajską. Po zakończeniu posłuchania papież miał się wyrazić: "Mówiłem do niego z głębi serca. Miałem nadzieję, że Bóg otworzy mu oczy". "Miejmy nadzieję, że mu je zamknie" odpowiedział Maglione.

Z KRAJU. OBLEGOREK (pow. Kielce) ażyty został na fundację pomocy dla młodzieży. Osrodek 49 ha z zabudowaniami pozostawiono spadkobiercom H. Sienkiewicza. = LUBELSKA ziemia 70% terenów przebudowano z szeregiem na wakacje. Na przeróbkę czeka trasą: Dąblin-Luków-Lublin i Rozwadowski-Przemysł. = SŁONIMSKI wyjechał z powrotem za granicę, wynika to z wiadomości w "Szpilkach", zarzucającego pocie, że obraził się, nie dostawszy suwencji. = POL. STRON. LUDOWE zamierza zwołać kongres krajowy na 19.I. 1946. Do partii tej wstąpił ostatni Andrzej Witos. = BAGIŃSKI, PUŻAK i ZIERZYŃSKI odzyskali wolność skutkiem amnestii. = WIEZIENIA pozostają jeszcze Gen. Czulicki, Jankowski, Bien i Jasiuk, wicz Tajdka miał popełnić w więzieniu samobójstwo. = METODYSKI i Baptyści w Polsce podjęli starania o utworzenie wspólnej reprezentacji pod nazwą "Liga Kościołów Protestantycznych w Polsce". = KATOWICKI na zjeździe literatów mówił o ucisku cenzury. St. R. D. browalski świadczył, że walka z wojnością słowa była zawsze instrumentem reakcji, i że jedyną powieścią, którą wolno drukować, są "Krzyżacy".

DO KRAJU wróciło dotąd ze wszystkich stref Niemiec 343 tys. Polaków. Do Szczecina przybywa dziennie 4 tys. Od 1. XII. tyleż przybywać ma dziennie statkami do Gdyni. Na zapomogi wydano dotąd 17,5 milj. zł. Misja repatriacyjna wyjeżdża do Kairu. = DO POLSKI udał się sufragan diecezji Detroit, ks. biskup Woźnicki, celem zapoznania się z położeniem kościoła i religii. = W INOWROCŁAWIU Rada Miejska zwróciła się w/g R. Toruń do władz o bezwzględny przydział mięsa, choćby na święta; ludność pracująca nie otrzymuje mięsa od 4 miesięcy.

CO WIDZIAŁ. Wice-min. oświaty p. Bienkowska wrócił do Warszawy z Londynu. P. BIENKOWSKI. Ona i opowiada w R. Warszawa: Gdy skończyła się w Anglii wojna z Niemcami, ustała propaganda antyniemiecka. Wszędzie mówi się i pisze o biednych, prześladowanych Niemcach, widzi się fotografie Niemców, całujących swe dzieci. Powoli Niemcy zajmują miejsce Polaków w zainteresowaniach angielskich. Wyobraźnia Anglika jest kompletnie zracjonalizowana. W r. 1940 olbrzymia większość narodu wraz z wojskiem pogodziła się z myślą o zdobyciu wysp bryt. przez Niemców. Mówiono: Coż, przyjdą Niemcy, nie będziemy im nic sprzedawać, zbojkotujemy ich... Wolność słowa w Anglii jest czysto formalna. Faktycznie prasa jest bardziej skrepcowana i kierowana od góry, niż w Polsce. Kontrola wielkiego kapitału jest absolutna... Anglia wykorzystuje obecnie do swych celów polski reakcyjny obóz na emigracji, jak n.p. w sprawie granic zachodnich. Słowo "zdrada" jest tu za noszone... Z 60 tys. Polaków w Anglii 40 tys. zgłosiło się do powrotu mimo szyszan i mimo plebiscytu między godz. 14 a 17, gdy wiele oddziałów nawet o tym nie wiedziało. W sprawie repatriacji Anglia wykazuje opór, patrzy niechętnie na tych, którzy chcą wracać i stosuje wobec nich szyskany. Doza celami politycznymi Anglia chce użyć Polaków do pracy w kopalniach... Klika reakcyjna Raczkiewiczów jest coraz bardziej izolowana. Pozostała grupa sanacyjno-onerowska siedzi w hotelu "Rubens", zabezpieczona posterunkami. Nie ma łączności z krajem. Gdy ktoś z kraju dostanie się tam, nawiązuje się taka rozmowa: "- Pan z kraju? - Tak. - A wraca pan? - Wracam". Tu następuje spluniecie i rozmowa się kończy. Reakcja prowadzi zaklamana propagandę i wykorzystuje wieści, wrogie wysiłkom polskim. Prasa angielska skwapliwie korzysta z materiału, dostarczanego przez reakcję. Reakcja polska działa reka w reke z prawnymi kołami w Anglii w sprawie polskiej granic zach. Sprawa powrotu rozbiła się o brak środków transportowych, które Anglia mogłaby dostarczyć. Ale nie chce.

ANGLIA. Wczoraj spadł w Anglii pierwszy śnieg. = ROMANIA bryt.-ameryk. o pożyczce natrafili na nowe trudności. Anglia nie zgadza się, aby część pożyczki poszła na spłacenie długów W. Brytanii w stosunku do członków bloku szterlingowego, którzy z kolei zakupiliby towary w USA. = "NEWS CHRONICLE" domaga się utworzenia "ministerstwa nauki i badań". "Daily Mail" twierdzi, że rząd traci łączność z narodem i wchodzi w ślepe ulice, a "Daily Herald", że rząd wykazuje sprężystość, do której konserwatyści nie byli zdolni. "Economist" stwierdza, że zniszczenia wojenne opóźniają rozwój demokracji w Europie. Parlamentarna demokracja wymaga tolerancji i ustępstw. Na ogół partie demokratyczne zajmują prawe skrzydła, socjaliści centrum, a komuniści lewe skrzydła. Komuniści są ruchliwsi i silniejsi na zachodzie, na wschodzie zaś większą rolę odgrywają chrześc. demokraci i ludowcy. Faszyści istnieją, jeszcze milczą, ale wkrótce możemy o nich usłyszeć.

NIEMCY. W STREFIE AMERYK. (w/g R. Columbia) wzrasta niezadowolenie i ruch oporu, nawet w kołach kościelnych i tych, które sympatyzowały z aliantami. Rada Kościołów Ewang. złożyła protest w Radzie Kontroli z powodu niesprawiedliwości, popełnionych przy denazyfikacji. Metody tu stosowane budzą sympatie dla hitlerowców. = BLUM domaga się zniesienia stref okupacyjnych i zmiany systemu administracji Niemiec. = W NORYMBERGDZIE odczytywano wczoraj dokumenty w sprawie najazdu na Czechosłowację. Dzisiaj nastąpi odczytanie bryt. aktu oskarżenia, co potrwa około 5 godzin. Z dokumentów wynika, że autorem planu podpalenia Reichstagu i listy osób rzekomo podejrzanych był Göring. = GRUZY BERLINA oblicza się na 60-70 milj. m. kub. 30-40% będzie można użyć do budowy, resztę trzeba będzie usunąć. Po 50 wagonów dziennie trwałoby to 16 lat.

SOVIETY. Rada Komisarzy Lud. wydała szereg dekretów, przyznających ułatwienia dla Ormian poza granicami ZSRR, pragnących osiedlić się w Związku Sow. = R. Moskwa stwierdza, że wielu przemysłowców niem. uciekło do Hiszpanii, Portugalii i Argentyny. W niektórych strefach nie wykonuje się uchwał poczdamskich odnośnie ukarania zbrodniarzy niem. i likwidacji przemysłu. = Zbrodnictwo w Moskwie w/g R. Columbia zmniejszyła się skutkiem przybycia dywizji kawalerii, która patroluje tam w nocy. Prasa sow. donosi o chwytaniu i karaniu przestępców. = Kalinin w przemówieniu do młodzieży zachęcał ją do poznawania kultury innych krajów i do uczenia się szczególnie jez. francuskiego.

R O Z N E . CHIŃSKIE wojska rządowe doszły na 50 km od Mugdenu. = W ASER-
BEJDZANIE komunisty zamordowali perskiego gubernatora. Rząd sow. nie zgodził się na wycofanie swych wojsk z Persji w myśl propozycji ameryk. Rząd perski ponownie zwrócił się do Moskwy z prośbą o dopuszczenie wojsk perskich do pn. Persji. = W PALIESTYNIIE bryt. policja szuka 4 ton materiału wybuchowego, wykradzionego z jednej z fabryk na podstawie fałszywych dokumentów. = W FRANCJI po upaństwowieniu banków nastąpi upaństwowienie elektrowni. Gen. inspektor armii gen. de Tassigny zapowiedział reorganizację wyszkolenia i uzbrojenia armii franc. = W PRAGU zapowiada proces przeciw czeskim kolaborantom. = PROF. OPPENHEIM oświadczył, że do 5 lat możliwe będzie opalanie wielkich miast przy pomocy energii atomowej. = ZE SZWECJI statek "Kuban" wywiózł 1.700 internowanych żołnierzy niem. 160 tych żołnierzy z państw bałtyckich pozostało w szpitalu. Podczas głodówki w obozie wywiesili oni plakat "Bądźcie ludzcy, zabijcie nas!". Twierdza oni, że do wojska niem. wzięto ich siłą, wzgl. że dali się zaciągnąć, by uciec, lub by walczyć z Sowietami. Część prasy szwedzkiej zwraca uwagę, że radio sowieckie, traktując ich jako zdrajców, nie pozostawia wątpliwości co do losu, jak ich czeka. Ub. niedzieli z inicjatywą biskupów odbyły się w kościołach całego kraju modły na ich intencje. Związki kobiet szwedzkich wydały apel do kierowców ciężarówek, którymi miano wywieźć internowanych Bałtów do portu, by nie wykonali rozkazu. = W BULGARII opozycja twierdzi, że frekwencja wyborcza wyniosła jedynie 25-50%. = W JUGOSŁAWII wdowa po Stefanie Radiczu otrzymała zezwolenie na wydawanie tygodnika "Głos Narodu". Pierwszy numer skonfiskowano, drugi nie wyszedł, ponieważ - jak wyjaśniły władze, nie można zmusić do pracy cecerów, którzy nie chcą numeru składać. Prasa franc. twierdzi, że gen. Michajłowicz widziany był w Rzymie w mundurze amerykańskim. = W CZECHACH ministerstwo oświaty poleciło wywiesić we wszystkich klasach szkolnych portrety Benesa i Stalina. = MADAGASKAR opuściły wojska bryt., przekazując wyspę władzom francuskim. = Z ANGLII do okupacji bryt. Niemiec odszedł polski Dywizjon Budowy Lotnisk. = "DZIENNIK POLSKI" podaje, że w szeregach PPR znajduje się wielu bojówkarzy z ONR. Przywódca Falangi Bolesł. Biasecki otrzymał w/g niesprawdzonych pogłosek pozwolenie na wydawanie pisma. = "DZIENNIK ŻOŁNIERZA" donosi, że oddziały polskie w BAOR otrzymają zwiększenie racji papierosów z 60 na 75 tygodniowo. Przydział opóźnił się, bo skutkiem strajku w portach bryt. nie dostarczono 40 milj. papierosów. = W IZBIE GMIN na interpelacje, czy traktat wzajemnej pomocy bryt.-polski z 25. VIII. 1939 jest ważny, min. stanu Noel Baker oświadczył, że ponieważ żadna strona nie wypowiedziała go zgodnie z art. 8, obowiązuje on w dalszym ciągu (p. Rzymowski jest innego zdania). = HITLER w/g prasy ameryk. zostawił córkę w Bawarii w posiadłości Ewy Braun znalezione szereg fotografii Hitlera z małą dziewczynką na reku. = ZA 1 FUNTA ang. wzgl. jego równowartość można dostać w Londynie rację żywności na miesiąc, w Nowym Jorku (4 dol.) 530 papierosów, w Paryżu (200 franków) 3 filiżanki kawy z chlebem, lub 40 ameryk. papierosów, lub 3 kieliszki szampana. = W Berlinie (40 marek) 8 ang. papierosów, w Madrycie (44 pesety) 44 ang. papierosy.

OGŁOSZENIE: kpt. KALINKA Stanisł. (Szpital Miejski Warburg) prosi kolegów - radiosłuchaczy, by zechcieli połączyć go możliwie szczegółowo wiadomością radiową od jego rodziny, nadaną przez R. Warszawa 29. XI godz. 23-23,30.